

HÁRJEHALLANOAHPUID GIEHTAGIRJI

Dieđut, njuolggadusat ja rávvagat čavčča 2024 rájes

Sámi Geabbilis mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu, GMOA

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahput, VUOMA 1.-7 ceškiide

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahput VUOMA 5.-10 ceškiide

Sisdoallu

1. Álggahus.....	3
2. Oahpaheaddjeoahpuid hárbhallan.....	4
Hárbhallanoahput oppalaččat	4
Verddeskuvllat ja hárbhallanskuvllat ja verddemánáidgárddit ja hárbhallanmánáidgárddit ..	4
Hárbhallanoahpuid viidodat ja lágideapmi.....	4
Hárbhallanbeivviid čađaheapmi	5
Hárbhallanjoavkkut	5
Gulahallanstuđeanta.....	5
Olles hárbhallanbáiki lea oahppanarena	6
Stuđeanttaid bargoaigi hárbhallamiin	6
3. Hárbhallanoahpu sisdoallu, progreshuvdna, bagadallan ja árvoštallan	8
Hárbhallanoahpuid sisdoallu.....	8
Geabbilis Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu (GMOA), golmma (3,5) jagi bacheloroahppu	8
Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahput (VUOMA) 1.-7. ja 5.-10. dásiide, viđa (5) jagi masteroahppu	9
Girjás hárbhallan	10
Progreshuvna huksen.....	11
Hárbhallanráhkkaneapmi	11
Galledeapmi hárbhallanbáikkiin	11
Bagadallan ja árvoštallan.....	12
Hárbhallanvásáhusaid, oahppama ja reflekšuvna dokumenteren, ovdanbuktin ja čuovvoleapmi	13
Hárbhallanseminára.....	13
Jus čuožžila eahpáđus hárbhallama dohkkeheami ektui.....	14
Jus ii oaččo hárbhallama dohkkehuvvot.....	14
Dohkálašvuođa árvoštallan.....	15
Hárbhallanoahpahusa váidin	15
Formálalaš meattáhusaid váidin ii dohkkehuvvon- hárbhallama oktavuodas.....	15

4. Ovttasbargu, rollat ja ovddasvástádusat.....	17
Ovttasbarggu arenat.....	17
Hárjehallanskuvlla ja hárjehallanmánáidgárddi rollat ja ovddasvástádusat	17
Skuvlaeaiggát/Mánáidgárdeeaiggát.....	17
Rektor/ Mánáidgárdejođiheadji	18
Hárjehallanoahpaheadji ovddasvástádus	18
Sámi allaskuvlla ovddasvástádus	19
Studeantta ovddasvástádus	20
Fágakoordináhtor/ máhttoviidodatkoordináhtor/ fágaoahpaheadji.....	20
/máhttoviidodatoahpaheadji.....	20
Prográmmajođiheadji/ luohkkákoordináhtor	21
Hárjehallanráđdeaddi	21
Oahppojođiheadji	22
Goahtejođiheadji	22
5. Studeanttaid hárjehallangoluid buhttennjuolggadusat	23
Máttkošteapmi	23
Idjadeapmi.....	24
6. Eará njuolggadusat	25
Politijaduodaštus	25
Jávohisvuoda geatnegasvuolta	25
Tuberkulosa duodašteapmi	25
Hárjehallan ja sadjásažžan doaibmat	25
Hárjehallan iežas bargosajis.....	26
Studeanttaid jávkan dahje virgelohpi hárjehallanáigodagas.....	26

1. Álggahus

Giehtagirjái leat čohkkejuvvon dieđut, njuolggadusat ja rávvagat mat gusket hárjehallanoahpu praktihkalaš čađaheapmái. Giehtagirji lea buohkaid váste geain lea dahkamuš hárjehallanoahpuiguin. Oahpaheaddjoahpuid nationála láhkaásahusat, rámmaplánat ja njuolggadusat leat báikkálaččat heivehuvvon Sámi allaskuvlii ja sámi oahpaheaddjoahpuide. Giehtagirji lea hábmejuvvon šiehtadusaid vuodul mat gusket verddeskuvllaide, verddemánáidgárddiide, hárjehallanmánáidgárddiide ja hárjehallanskuvllaide ja dáid ovttasbargui Sámi allaskuvllain.

2. Oahpaheaddjeoahpuid hárjehallan

Hárjehallanoahput oppalaččat

Oahpaheaddjeoahput leat profešuvdnoahput mat galget nannet oahpaheaddjestudeanttaid fágamáhtu, mánáid- ja oahppimáhtu ja oahpaheaddjeidentitehta. Hárjehallanoahppu lea geatnegahtton ja ovttadássásaš Sámi allaskuvlla teoriijaoahpuin. Studeanttat galget iežaset praktihkalaš ja teorehtalaš oahpaheaddjemáhtuid nannet hárjehallamiid, teorehtalaš oahpuid, lohkamušaid, iežaset skuvlabargguid, vásáhusaid, reflekšuvnnaid ja eksámenbargguid bokte. Oahput leat heivehuvvon oktii nu ahte studeanttat vásihit ollisvuoda oahpahusain mat dáhpáhuvvet dáin iešguđet arenain. Váldooahppanbáikin leat Sámi allaskuvla, verddemánáidgárddit, verddeskuvllat, hárjehallanmánáidgárddit ja hárjehallanskuvllat.

Verddeskuvllat ja hárjehallanskuvllat ja verddemánáidgárddit ja hárjehallanmánáidgárddit

Sámi allaskuvllas leat hárjehallanšiehtadusat mánáidgárddiiguin ja skuvllaiguin miehtá Sámis. Dihto skuvllaiguin ja mánáidgárddiiguin lea sierra verddešiehtadus lassin. Verddeskuvllat, verddemánáidgárddit, hárjehallanmánáidgárddit ja hárjehallanskuvllat vuostávdet oahpaheaddjestudeanttaid hárjehallamiidda. Olles mánáidgárdi ja skuvla leat studeanttaid oahppanarena hárjehallanáigodagas.

Muhtun oahpaheaddjit nammaduvvojit hárjehallanoahpaheaddjin ja sis lea váldoovddasvástádus bagadallat studeanttaid hárjehallanoahpus. Maiddái eará oahpaheaddjit ja bargit sáhttet bagadallat ja neavvut studeanttaid. Hárjehallanbáikkiid bargiin, oahpaheddjiin ja jođiheddjiin leat bargovásáhusat ja bargomáhtut maid juogadit studeanttaiguin. Studeanttat plánejit, geahččaladdet, árvvoštallet ja ovdánit hárjehallanbargguid vuodul ja hárjehallanoahpaheaddji bagadallama ja árvvoštallama vehkiin. Juohke hárjehallamii leat čilgejuvvon vurdojuvvon oahppanjoksosat ja studeanttabarggut. Buot hárjehallamat galget čađahuvvon, árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon ovdal studeantta sáhtta loahppaduodaštusa oažžut.

Hárjehallanoahpuid viidodat ja lágideapmi

Nationála rámmat mearridit man ollu beaivvit galget várrejuvot hárjehallanoahppui guđe ge oahpaheaddjeoahpus.

Hárjehallanbeivviid čadaheapmi

Buot oahpaheaddjeoahpuid hárbhallamat ja daidda gullevaš plánen- ja árvvoštallančoahkkimat leat studeanttaide, fágaoahpaheddjiide ja hárbhallanoahpaheddjiide bákolaččat/geatnegahtton. Hárbhallanbeivvit sáhttet iešguđet vugiid mielde čadahuvvot iešguđet lohkanbajiin ja oahppojađiin. Hárbhallanbeivvit sáhttet čohkkejuvvot, biđgejuvvot dahje juhkkjuvvot. Juohke oahppojađái mearriduvvo hárbhallančadahaplána mii siskkiduvvo ollislaš lohkanbadjeplánii (deavvadanplánii). Dábalaččat vuosttáš jagi hárbhallamat čadahuvvojit, sihke čakčalohkanbaji ja gidđalohkanbaji hárbhallan, seamma hárbhallanbáikkis ja seamma hárbhallanoahpaheaddji luhtte. VUOMA 2.-4. jagi hárbhallamiid čadahit, nu guhkás go vejolaš seammá skuvllas olles lohkanbaji. GMOA 2.-3. jagi hárbhallamat čadahuvvojit sierra mánáidgárddiin máhttoviidodagas nubbái.

Hárbhallanjoavkkut

Oahpaheaddjestudeanttat juhkkjuvvovit hárbhallanjoavkkuide oahpaheaddjeoahpposuorggi, progreshuvnna, fágacieknudeami/máhttoviidodatčieknudeami ektui. Ovtta hárbhallanjoavkkus sáhttet gaskkal 2-4 studeantta. Sierra dilálašvuodain sáhtta studeanta okto leat hárbhallamis. Juohke studeantajoavkui nammaduvvo hárbhallanoahpaheaddji. Lea SOA- goahti mii hálddaša studeantajoavkkuid ja juohká studeanttaid hárbhallanbáikkiide dađi mielde makkár dárbbut leat ja mot hárbhallanbáikkiid vejolašvuodát ja šiehtadusat leat.

Gulahallanstudeanta

Lohkanbaji álggus juohke jahkeluohká galgá válljet gulahallanstudeanta ja hárbhallanjoavkku gulahallanstudeantta. Jahkeluohká gulahallanstudeanta gulahallá olles luohká ovddas obbalaš áššiin, mat gusket studeremii ja eará oktasaš áššiide. Oahppojođiheaddji bovde buot luohkkágulahallanstudeanttaid sierra čoahkkimiidda. Čoahkkimiin gulahallanstudeanta ovddasta iežas luohká.

Hárbhallanjoavkku gulahallanstudeanta fuolaha ahte hárbhallanjoavku gulahallá dušše hárbhallanjoavkku sierra áššiid. Son fuolaha ahte hárbhallanjoavku, čoahkkana ja doaimmaha plánejuvvon doaimmaid, árvvoštallá iežas doaimmaid ja ráhkkana semináraide. Gulahallandoaimma sáhtta juogadit, omd. nu ahte buohkain hárbhallanjoavkkus lea ovddasvástáđus iešguđet hárbhallanáiggi.

Jus čuožžilit váttisvuodát hárbhallamis, maid joavku ii nagot ieš dahje ovttas hárbhallanoahpaheddjiin čoavdit, de galgá ášši ovddiduvvot SOA- goađi hárbhallanráđdeaddái jus lea praktihkalaš ášši ja luohkkákoordináhtorii jus lea fágalaš ášši. Dárbbu mielde SOA- goahti bidjá johtui váttisvuoda čoavdinproseassa. Čoavdinprosessii leat sihke studeanttat ja hárbhallanoahpaheaddjit geatnegahtton searvat. Čoavdinproseassa lea oassin hárbhallama dohkkeheamis. Váilevaš searvan sáhtta váikkuhit hárbhallama dohkkeheapmái. ([Oahppodoaimmaid kvalitehtasihkkarastin](#) | [Sámi allaskuvla \(samas.no\)](#) kapihttal 12)

Olles hárjehallanbáiki lea oahppanarena

Studeanta lea oassin buot hárjehallanbáikki bargo- ja oahppanlanjain ja klássain, gos lea oahppanjoksosiid, hárjehallanbargguid ja ulbmiliid ektui govtolaš searvat. Studeanta galgá maid lagas gulahallamiin hárjehallanbáikkiin sáhttit čohkket empiriija skuvlabargguid, dutkan- ja ovdánahttindoaimmaid váste.

Studeanttaid bargoáigi hárjehallamiin

Studeanttat čuvvot bargoáigenjuolggadusaid mat gustojit iešguđet hárjehallanbáikkiin. Studeanttaid dábalaš bargoáigi hárjehallamiin lea gaskkal dii. 8.00 ja 16.00. Studeanttat čuvvot hárjehallanbáikkis bargodiimmuid, mat dábalaččat leat 37.5 diimmu vahkkui, čadnojuvvon ja čanakehtes áiggit.

Bargoáiggis galgá studeanttain vejolašvuolta plánet ja árvoštallat (sulaid. 1,5 dii/beaivái). Studeanta čuovvu muđuid hárjehallanoahpaheaddji bargobeavvi ja su doaimmaid. Dakkár doaimmat sáhttet leat vuodđoskuvllas ee. oahpahusa čuovvuleapmi, bargočoahkkimat, oahpaheaddječoahkkimat, mánggaámmátlaščoahkkimat, váhnenságastallamat ja klásšačoahkkimat. Dakkár doaimmat sáhttet leat mánáidgárddis ee. pedagogalaš sisdoalu čuovvuleapmi, bargočoahkkimat, pedagogalaš jođiheddjiid čoahkkimat, mánggaámmátlaščoahkkimat, váhnenságastallamat ja váhnenčoahkkimat. Hárjehallama álggus sohppojuvvo ovttas hárjehallanoahpaheddjiin jus leat oasit main ii sáhte čuovvut. Studeanttat servet čoahkkimiidda mat leat dábalaš bargoáiggiid lassin. Bargodiimmuid, mat leat dábalaš bargoáiggi lassin, lea vejolaš luvvet manjit bargoáiggiin.

Mánáidgárdeoahpaheaddjestudeanttat galget hárjehallamiin jođihit pedagogalaš doaimmaid iežaset oahppanjoksosiid ektui, mat leat ovdagihtii šiehtaduvvon ovttas fága- ja hárjehallanoahpaheddjiiguin, ee. hárjehallančoahkkimis. Studeanttat galget oazžut unnimusat 2 diimmu bagadallama vahkkui go lea 1 studeanta, ja 3 diimmu bagadallama go leat guokte studeanta.

Vuodđoskuvlaoahpaheaddjestudeanttat galget hárjehallamiin jođihit pedagogalaš ja oahpahusdoaimmaid iežaset oahppanjoksosiid ektui, mat leat ovdagihtii šiehtaduvvon ovttas fága- ja hárjehallanoahpaheddjiiguin, ee. hárjehallančoahkkimis. Studeanttat galget searvat unnimusat 13-15 oahpahusdiibmui juohke vahku, ja juohke studeanttas galgá unnimusat 4 oahpahusdiibmui váldoovddasvástádus vahkkosaččat.

Studeantta iežas čadahán oahpahas:

1. jagis gidđahárjehallamis oahpahas joavkkus unnimustá 10 diimmu.
2. jagis goappáge hárjehallamis unnimustá 5 diimmu vahkkus
3. jagis goappáge hárjehallamis unnimustá 8 diimmu vahkus
- Oasi oahpahas lea vejolaš čadahit ovttas mielstudeanttain
4. jagis goappáge hárjehallamis unnimustá 10 diimmu vahkus
- Oasi oahpahas lea vejolaš čadahit ovttas mielstudeanttain

Ovdalis máinnašuvvon diimmut leat dán birra, maid studeanttat ieža galget plánet, čadahit ja árvvoštallat. Lassin daid diimmuide studeanttat čuvvot ja galget aktiivvalaččat searvat oahpahasdiimmuide maid hárjehallanoahpaheaddji, mielstudeanttat dahje earát oahpaheaddjit čadahit.

Studeanttat fertejit oahppandilis/hárjehallamis rehkenastit bargat iežaset hárjehallanbargguid ovdii maid eahkediin, lassin bargoáiggi (37,5 dii/vahkkui). Eahketbargu ii geahpiduvvo vahkkosaš bargoáiggis, fal gehččojuvvo dego iežas bargan/studerenáigin.

Vuodđoskuvlaoahpaheaddjestudeanttaid čadahán oahpahasdiimmuid sáhtta lasihit. Jus ii leat vejolaš fállat studeanttaide doarvá oahpahasdiimmuid dihto fágain, de sáhttet studeanttat, geat leat smávvaskuvladásis hárjehallame, searvat ja oahpahit eará fágain lassin. Jus leat nuoraidskuvladásis oahpaheame, de váldonjuolggadus lea ahte oahpaha čiekŋudanfága, muhto dán lassin sáhtta maid eará fágaid oahpahit, juogo sierranas fágan dahje oassin čiekŋudanfágas.

Vuodđoskuvlaoahpaheaddjestudeanttaid joavkkus galgá juohke vahku leat 10-13 diimmu main lea bagadallan. Bagadallat sáhtta maid jogo rektor, inspektevra dahje eará oahpaheaddji skuvllas.

Allaskuvlla fágaoahpaheaddjit sáhttet dárbbu mielde leat veahkkin bagadallamis. Studeanttat ávžžuhuvvojit ovttas ja veahkkálágaid reflekeret ja árvvoštallat iežaset oahppama ja ovdáneami.

3. Hárjehallanoahpu sisdoallu, progrešuvdna, bagadallan ja árvvoštallan

Hárjehallanoahpuid sisdoallu

Geabbilis Sámi mánáidgárdeoahpaheaddjeoahppu (GMOA), golmma (3,5) jagi bacheloroahppu

Hárjehallanoahppu galgá leat unnimusat 100 beaivvi mat čadahevot iešguđet mánáidgárddiin lagat gulahallama ja soahpamušaid bokte. Hárjehallanoahpuid ráhkkaneapmi, árvvoštallan ja loahpaheapmi leat lassin dan 100 beaivái. Čuovvovaš skovis oaidná mo hárjehallanoahppu juohkása:

GMOA2023 joavkku hárjehallan

	Čakčat	Dálvet	Gidđat
1. oahppojagi	Máhttoviidodat 1. 10 beaivvi Máhttoviidodat 2. 5 beaivvi	Máhttoviidodat 2. 10 beaivvi	Máhttoviidodat 3. 10 beaivvi
2. oahppojagi	Máhttoviidodat 4. 10 beaivvi	5 beaivvi oahppomátki	Máhttoviidodat 5. 10 beaivvi
3. oahppojagi	Máhttoviidodat 6. 10 beaivvi	JOO, 15 beaivvi MPČ, 10 beaivvi BA-bargu	
3,5 oahppojahki	MPČ, 5 beaivvi BA-bargu		

Máhttoviidodaga kodat:

- MOA110- Mánáid stoahkan, oahppan ja ovdáneapmi, 20 oč, MSOO
- MOA100- Giella, teaksta ja matematihkka, 20 oč, GTM
- MOA120- Luondu, dearvvašvuohta ja lihkađeapmi, 20 oč, LDL
- MOA130- Servodat, oskkoldat ja etihkka, 20 oč, SOE
- MOA140- Duodji, juoigan ja hutkáivuohta, 20 oč, DJH
- MOA150- Sámeđiella, mánggagielatvuohta ja giela ealáskahttin, 20 oč, SMG
- MOA220- Mánáidgárdepedagogihkka- čieknudeapmi árbevirolaš máhtus ja sámi kultuvrras, 30 oč, MPČ
- MOA210- Jodiheapmi, ovttasbargu ja ovddideapmi BA bargu 15 oč, JOO
- MOA200- BA- bargu 15 oč

Sámi vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahput (VUOMA) 1.-7. ja 5.-10. dásiide, viđa (5) jagi masteroahppu

Hárjehallanoahppui leat várrejuvvon oktiibuot 115 beaivvi, mat čadahuvvot iešguđet skuvllain sierra soahpamušaid bokte. Hárjehallanoahpuid ráhkkaneapmi, árvvoštallan ja loahpaheapmi leat lassin dan 115 beaivái. Čuovvovaš skovis oaidná mo hárjehallanoahppu juohkása.

1-7 ja 5-10 VUOMA Hárjehallamat ja kodat

1. jahki	V1HÁR-1100 V5HÁR-1100	V1HÁR-1100-1 Áiccadanhárjehallan, 5 beaivvi V5HÁR-1100-1 Áiccadanhárjehallan, 5 beaivvi Studeanta hábmegoahhtá áiccadeami bokte gova sámi oahpahusas, skuvllas ja oahpaheaddji ámmáhis. Ii dárbbáš bagadallama.
		V1HÁR-1100-2, hárjehallan 10 beaivvi V5HÁR-1100-2, hárjehallan 10 beaivvi Studeanta oahpahallagoahhtá plánet, oahpahit ja árvvoštallat oahppodiimmuid ja áigodagaid ja hukset positiiva oktavuoda iešguđetlágan ohppiide ja heivehit iežas oahpahusa nu ahte oahpahus fátmasta buot ohppiid. Studeanta hárjehallá pedagogihkka- ja oahppimáhttofágas, sámegeielfágas ja fágaidrasttildeaddji fáttáin iešguđetge fágain
		V1HÁR-1100-3, hárjehallan 10 beaivvi V5HÁR-1100-3, hárjehallan 10 beaivvi Studeanta nanne iežas máhtu plánet, oahpahit ja árvvoštallat oahppodiimmuid ja áigodagaid ja hukset positiiva oktavuoda iešguđetlágan ohppiide ja heivehit iežas oahpahusa nu ahte oahpahus fátmasta buot ohppiid. Studeanta hárjehallá oahpahusfágas, ja muđui fágaidrasttildeaddji fáttáin iešguđetge fágain
		V1HÁR-1100-4 Sirdásashárjehallan, 5 beaivvi Hárjehallama ulbmilin lea vuodjut ohppiid sirdáseamis mánáidgárddis vuodđoskuvlii. Hárjehallamis studeanta áiccada mánáidgárddi mánggabealat surggiid vai oážžu áddejumi makkár birrasis oahppit bohtet V5HÁR-1100-4 Sirdásashárjehallan, 5 beaivvi Hárjehallama ulbmilin lea vuodjut ohppiid sirdáseapmi vuodđoskuvllas joatkkaskuvlii/logahahkii. Hárjehallamis studeanta áiccada joatkkaskuvlla mánggabealat surggiid vai oážžu áddejumi makkár oahppanbirrasii oahppit mannet.
2. jahki	V1HÁR-1100 V5HÁR-1100	V1HÁR-1101-1 hárjehallan 15 beaivvi V5HÁR-1101-1 hárjehallan 15 beaivvi Studeanta vuodju mánggabealat oahppanbirrasiidna, ja vugiide mo oahpaheaddji sáhtta váikkuhit oahppanbirrasii ja oahppi oahppamii ja buresbirgemii. Hárjehallamis studeanta oahpásnuvvá maiddá eará ovttasbargoguimmiide ja mánggaámmátlaš ovttasbargui oahpaheaddji

		barggus. Studeanta hárjehallá pedagogihkka- ja oahppimáhttofágas, sámegeielfágas ja fágaidrasttildeaddji fáttáin iešguđetge fágain.
		V1HÁR-1101-2 hárjehallan 15 beaivvi V5HÁR-1101-2 hárjehallan 15 beaivvi Studeanta oahpahallá láhčit oahpahusa nu ahte geavaha oahppanbirrasa máŋggabealagit. Hárjehallamis studeanta beassá hárjehallat didaktihkalaš gelbbolašvuoda ja geavahit sosiokultuvrralaš oahppanteoriija geavadagas ja oahppá geavahit bargovugiid main oahppi lea guovddázis. Studeanta hárjehallá oahpahusfágas ja fágaidrasttildeaddji fáttáin iešguđetge fágain.
3. jahki	V1HÁR-2100 V5HÁR-2100	V1HÁR-2100-1 hárjehallan 15 beaivvi V5HÁR-2100-1 hárjehallan 15 beaivvi Hárjehallama oktavuodas čađahuvvo dutkan- ja ovddidanbargu.
		V1HÁR-2100-1 hárjehallan 15 beaivvi V5HÁR-2100-1 hárjehallan 15 beaivvi Studeanta beassá plánet ja čađahit fágaidrasttildeaddji bargguid.
4. jahki	V1HÁR3100 V5HÁR3100	V1HÁR 3100-1 hárjehallan15 beaivvi V5HÁR 3100-1 hárjehallan15 beaivvi Studeanta galgá vuodjut didákttalaš gažaldagaide, oahpaheaddjeámmáhii, ámmátetihkkii, oahpahusa jođiheapmái ja skuvlla ovddideapmái. Studeanta galgá beassat háhkat dutkanmateriála iežas masterfága dutkamii. Studeanta ieš vállje hárjehallanbáikki
		V1HÁR 3100-2 hárjehallan 15 beaivvi V5HÁR 3100-2 hárjehallan 15 beaivvi Studeanta beassá nannet iežas oahpaheaddjeidentitehta ja nannet čiekŋalis didákttalaš máhtu iežas masterfágas. Studeanta galgá vuodjut oahppama jođiheapmái, ja hálddašit fáttmasteaddji máŋggabealat luohká- ja oahppobirrasa mas oahppiaktivitehta ja -mielváikkuheapmi leat guovddázis. Guovddáš fáttát leat demokratiija ja mielváikkuheapmi sámeservvodagas ja sámi skuvllas. Studeanta galgá beassat háhkat dutkanmateriála iežas masterfága dutkamii. Studeanta ieš vállje hárjehallanbáikki.

Girjás hárjehallan

Girjás hárjehallan mearkkaša ahte hárjehallanoahppu lágiduvvo nu ahte studeanttat besset molsašuddi bargguid bokte vásihit oahpaheaddjeprofešuvnna sierra beliid. Studeanttat galget áicat, searvat, guorahallat, geahččaladdat, reflekteret ja dutkat verddeskuvlla/-mánáidgárddi dahje hárjehallanmánáidgárddi/- skuvlla doaimmaid. Hárjehallan galgá čájehit skuvlla/mánáidgárddi árgabeaivvi ja studeanttat ožžot vejolašvuoda hárjehallat oahpahit/jođihit pedagogalaš doaimmaid ja oassálastit iešguđetlágan bargguide mat láktasit oahpaheaddjeámmáhii juogo mánáidgárddis dahje skuvllas. Teoriija ja hárjehallama ovttasdoaimman leat čoavddasánit.

Sámi oahpaheaddjeoahpuin girjás hárbhallan maid mearkkaša miehtá Sámi (Davviriikkain) ja eará álgoálbmotguovlluin hárbhallamiid. Sámi allaskuvllas válbmanan oahpaheaddjiin galgá máhttu Davviriikkaid skuvllavuogádagain ja miehta Sámi servodagain ja gielladiliin, omd. hárbhallanguovllut sáhttet leat siseatnansámeaguovllut, mearrasámi guovllut, gávpot guovllut, guovllut maid sámegeilla lea rašes dilis, gáiddusoahpahushárbhallan, oahppomateriálahárbhallan. Hárbhallanoahpahus lea okta dain gaskaomiin gos dáid iešguđet máhtuid háhka. Unnimus ovttá hárbhallama galgá čadahit eará Davviriikkas dahje eamiálbmotguovllus.

Progrešuvna hukšen

Hárbhallanplánat čilgejit vurdojuvvon oahppanjoksosiid ja mo progrešuvna huksejuvvo. Hárbhallanoahppu galgá doarjut studeantta nu ahte sus lea dássedis ja lunddolaš ovdáneapmi. Hárbhallanoahppu huksejuvvo máhttui ja vásáhusaide mat studeanttain leat ja ain háhket hárbhallamiin ja teoriijaoahpuin iešguđet fágain/máhttoviidodagain ja pedagogihkas. Hárbhallanoahpu sisdoaluid ovdáneami hukšen ja reflekten nanne studeantta ahtanuššama ovttá hárbhallanoahpu áiggis ja ráhkkanahte nubbái. Progrešuvna huksema álggaha dábalaččat nu ahte vuosttaš jagi hárbhallamiin deattuhit áicama ja doaimmaid/oahpahusaid čuovvuma. Dađistaga galgá studeantta iešheanalašvuhta ovdánit. Hárbhallanplánat ja fágaplánat/máhttoviidodatplánat čilgejit lagabuidda mo progrešuvna huksejuvvo.

Hárbhallanráhkkaneapmi

Juohke hárbhallamii galgá ovdagihtii ráhkkanit. Ráhkkaneapmi lea álgán juo dalle go hárbhallanáigodagat ja sisdoalut mearriduvvojit. Ráhkkaneamiin galget čielggaduvvot praktihkalaš áššit, bargujuohkin ja fágalaš áššit. Ráhkkaneami oassin sáhtta leat fágalaš ja/dahje bagadallančoahkkin hárbhallanoahpaheddjiide. Ovttasbargu ja doaimmat šiehtaduvvot dain čoahkkimiin.

Hárbhallanárvoštallanskovvi, hárbhallanoahpahusa giehtagirji, šiehtadusvuodut, prográmmaplánat, hárbhallanplánat, fágaplánat/máhttoviidodatplánat, jávohisvuoda geatnegasvuhta, jávkan hárbhallamiin, oahpaheaddjedohkálášvuhta ja eará dehálaš áššit ja dieđut leat oassin ráhkkaneamis. Hárbhallanráhkkaneamis mearriduvvo mo hárbhallamat čuovvoluvvojit; galgá go čálalaš vai njálmmálaš raporteren, dollojuvvo go siskkáldas vai almmolaš hárbhallanseminára. Hárbhallančoahkkimiidda servet oahpaheaddjestudeanttat, luohkkákoordináhtor, fágakoordináhtorat, fágaoahpaheaddjit, hárbhallanoahpaheaddjit ja dárbbu mielde maiddái hárbhallanbáikkiid jodiheaddji ja SOA- goađi jodihangoddi.

Galledeapmi hárbhallanbáikkiin

Oahpaheaddjeoahpuid fágaoahpaheaddjit galledit studeanttaid ja hárbhallanoahpaheddjiid hárbhallamiin. Ulbmil lea juogadit ja sággastallat vásáhusaid, bagadallat ja eará áššiid čielggadit.

Luohkkákoordináhtor fuolaha ahte juohke hárjehallanjoavkku luhtte fitná fágaoahpaheaddji. Galledeapmi ja galledanáigi šiehtaduvvo hárjehallanráhkkanemiid oktavuodas. Galledemiide galgá ovdagihtii ráhkkanan, nu ahte dás lea sisdoallu ja ságastallanfáttát čielgasat. Galledemiin dábálaččat čađahuvvojit sihke ovttaskas ja joavkoságastallamat studeanttaiguin.

Bagadallan ja árvvoštallan

Bagadallan ja árvvoštallan galgá doarjut studeanta oahppama ja ahtanuššama ja čuovvut oahpu vurdojuvvon progresuvnna. Hárjehallanoahpaheaddjit láidestit, bagadallet ja árvvoštallet studeanttaid hárjehallančađaheami vurdojuvvon oahppanjoksosiid ektui . Bagadallan lea čađa gaska doaibma nugo ovdal ja maŋnel dihto bargguid, ja sáhtttá leat sihke formálalaš (plánejuvvon ja strukturerejuvvon) ja eahpeformálalaš (ii plánejuvvon, dilálašvuohta rahpá bagadallanvejolašvuođa). Bagadallama vuodđun leat sámi vuolggasajis oahppanoainnut ja olmmošgovva. Studeantajoavku oažžu sihke ovttaskas- ja joavkobagadallamiid. Studeanttat čađahit/ oahpahit ja jođihit ieža ja áicet, go mielstudeanttat ja hárjehallanoahpaheaddjit jođihit pedagogalaš doaimmaid dahje oahpahit. Studeanttat sáhttet leat veahkkin klássas dahje mánáidgárddis go earát oahpahit. Bagadallan lea maid go studeanttat searválaga gaskaneaset ja/ dahje ovttas hárjehallanoahpaheddjiin plánejit ja árvvoštallet doaimmaid ja dáid čađahemiid. Juohke studeanta galgá oažžut ovttaskas bagadallamahárjehallama gaskamutto ja loahpageahčen. Geahča 2. kapihttalis, *Studeanttaid bargoaigi hárjehallamis*, galle diimmu galget várrejuvvot bagadallamii. Studeanttat galget ráhkkanit bagadallamiidda. Ráhkkanepmin sáhttet studeanta iežas bargoplánat ja iešárvoštallamat čađahuvvon doaimmain ja vejolaš gažaldagat ja ságastallanfáttát maid áigu ovddidit.

Hárjehallanáigodaga loahpas oažžu studeanta čálalaš máhcahaga hárjehallanoahpaheaddji árvvoštallama vuodul (hárjehallanárvoštallanskovvi). Árvvoštallan galgá doarjut studeanta ahtanuššama ja čájehit mo su ovdáneapmi lea oahppanjoksosiid ektui leamašan, ja rávvvet mo sáhtttá ain ovdánit.

Árvvoštallanmáhcahat addo hárjehallanárvoštallanskovi bokte. Juohke studeanttas lea hárjehallanárvoštallanskovvi. Hárjehallanárvoštallanskovi hálddašepmái lea sierra rutiidna. Hárjehallanárvoštallanskovvá studeanta ieš árvvoštallá iežas ovdáneami hárjehallamis, ja dasa maiddá hárjehallanoahpaheaddji árvvoštallá studeanta ovdáneami čálalaččat. Goappašagat galgaba deavdán ja vuolláičállán árvvoštallanskovi ja máhcahan SOA- goađi hálldahussii/hárjehallanráđdeaddái maŋemusat vahkku sisa maŋnel go hárjehallanáigodat lea nohkan.

Hárjehallanárvoštallanskovvi meannuduvvo loahpalaččat luohkkákoordináhtora, fágakoordináhtoriid/máhttoviidodatkoordináhtoriid ja hárjehallanráđdeaddi bealis, maŋnel go eaktodáhtolaš ságastallamat studeanttaiguin leat čađahuvvon. Árvvoštallanskovvi vurkejuvvon studeanttamáhppii duodaštussan. Hárjehallanárvoštallanskovi, hárjehallanvásáhusaid ovdanbuktin ja raportereren lea oassi studeantta ollislaš árvvoštallamis. Hárjehallan veardiduvvo bohtosiiguin dohkkehuvvon/ ii dohkkehuvvon. Studeanta hárjehallanvásáhusat galget siskkiduvvot allaskuvlla

oppalaš oahppanaktivitehtaide ja kvalitehtabargui. Bagadallan ja árvvoštallan doaimmahuvvo lagas ovttasbarggu bokte rektora/jođiheaddji, hárjehallanoahpaheddjiid ja fágaoahpaheddjiid gaskkas.

Hárjehallanvásáhusaid, oahppama ja reflekšuvnna dokumenteren, ovdanbuktin ja čuovvoleapmi

Guovddáš oassi hárjehallamis lea hárjehallanvásáhusaid reflekteret ja ovdanbuktit. Studeanta sáhtá hárjehaladettiin čállit loggagirjji, mii maŋnel lea veahkkin reflekteremis ja raporteremii. Studeanttat dokumenterejit hárjehallanvásáhusaid čálalaččat ja/dahje njálmmálaččat.

Vuodđoskuvlaoahpaheadjeoahpus lea hárjehallanmáhppa gosa dokumenterejit ja čohkkejit plánaid, čállošiid ja árvvoštallamiid, mat leat vuodđun sihke bagadallamiidda ja raporteremiidda. Ovdanbuktin- ja raporterenvuohki čielggaduvvo ja mearriduvvo ovdal juohke hárjehallama. Raporteren sáhtá leat čálalaš ja/dahje njálmmálaš (omd. semináras/klássalanjas ovdanbuktin) dahje eará vuogi mielde nugo digítála/audiovišualálaš. Ulbmil lea ahte studeanttat besset ovdanbuktit iežaset vásáhusaid ja reflekteret dáid ja iežaset oahppama. Studeanttat besset gaskaneaset veardádallat ja buohtastahttit nubbi nuppiid vásáhusaid, ja ovttas reflekteret fágalaš, fágaidrastideaddji ja ámmátlaš áššiid. Dainna lágiin studeanttat ovddidit iežaset iešárvvoštallan- ja reflekterendáiddu.

Studeanttaid ovdanbuktima, árvvoštallama ja reflekterema vuodul sáhtá árvvoštallat studeanttaid ovdánandási ja olahuvvon oahppanjoksosiid. Studeanta raporteremiid oamasta oktagaslaš studeanta ja/dahje studeantajoavkkut. Dáid ii sáhte geavahit eará oktavuodain go hárjehallanjovkui gullevaš hárjehallanseminárain ja fágalaš árvvoštallamiin.

Hárjehallanseminára

Sámi allaskuvllas lea vierrun lágideit hárjehallansemináraid. Hárjehallanseminárat movttiidahttet studeantaaktiivvalaš bargo-, suokkardallan- ja oahppanvugiid. Hárjehallanseminára lágidevvo oktii dahje moddii jagis, ja 3. jagi studeanttaluoškás lea ovddasvástádus seminára lágideamis. Hálldahusa hárjehallanráđdeaddi lea doarjjan studeanttaide lágideamis. Hárjehallanseminára sáhtá leat almmolaš hámis dahje siskkáldas hámis. Almmolaš seminárii servet buot oahpaheadjeoahpuid studeantaluohkát ja dáidda gullevaš fágakoordináhtorat, máhttoviidodatkoordináhtorat, fágaoahpaheaddjit, luohkkákoordináhtorat, hárjehallanoahpaheaddjit, hárjehallanmánáidgárddiid ja hárjehallanskuvllaid ovttasteaddjit ja SOA- goađi jođihangoddi. Almmolaš seminárii sáhtá maid guosselogaldalliid bovdet. Siskkáldas seminárii servet studeantajoavku, hárjehallanoahpaheaddjit, luohkkákoordináhtor ja fágaoahpaheaddjit.

Juohke studeanta galgá aktiivvalaččat oassálastit hárjehallanseminárii. Hárjehallansemináras ovdanbuktojit hárjehallamat ja dáid sisdoalut. Studeanttat ovdanbuktet iešguđet vugiiguin maid ieža hutket, ovdamearkka dihte rollaspealu dahje eará dáiddalaš vugiin, seaidnečájáhusaid, aviissa, oahpponeavvuidráhkademiin dahje eará ovdanbuktinguiin. Almmolaš semináraid ovdanbuktimiid ferte

heivehit almmolaš arenaid hápmái, das mo suokkardallat ja ságastallat fágalaš, profešuvdnaguoski ja pedagogalaš áššiid.

Jus čuožžila eahpádus hárjehallama dohkkeheami ektui

Jus čuožžila eahpádus ovttage studeanta hárjehallama dohkkeheami ektui, de galgá Sámi allaskuvllii dieđihuvvot nu árrat go vejolaš. Hárjehallanoahpaheaddji dieđiha eahpideami SOA- gohtái čálalaččat, mas čilge makkár ákkain eahpádus ovddiduvvo ja mo studeanta sáhtá buoridit iežas hárjehallama. Ákkat manne studeanta sáhtá eahpiduvvot oažžut dohkkehuvvot hárjehallama sáhttet leat váilevaš dieđut, máhtut ja oppalaš gelbbolašvuohta vurdojuvvon oahppanjoksosiid ektui. Eará ákkat sáhttet leat ahte studeanta lea jávkan eanet go lobálaš mearri ja váilevaš dohkálaš ákka geažil, dahje ahte studeanta čájeha beliid, mat gusket oppalaš dohkálašvuhtii. Dákkár dilálašvuođain gohččojuvvot studeanta čoahkkimii, mas Sámi allaskuvlla bealis ovddasta okta SOA- goađi jodihangottis ja mas hárjehallanoahpaheaddji searvá ja dárbbu mielde maiddáa rektor/jodihheaddji. Eahpádusdieđu dihte galgá studeanta čuovvuluvvot dainna ulbmiliin ahte čielggadit mo studeanta galgá buoridit iežas hárjehallama. Čoahkkin galgá dollojuvvo nu árrat go vejolaš, vai studeanta oažžu vejolašvuođa njulget ja buoridit vai ceavzá hárjehallama. Čoahkkimis čállojuvvo beavdegirji ja lea vuodđun viidáset čuovvoleapmái.

Prográmmajodihheaddjis/luohkkákoordináhtoris lea válodoovddasvástádus čuovvolit ovttaskas studeanttaid hárjehallančadaheami ovttas guoskevaš fágaoahpaheddjiin, ovdal go hárjehallan dohkkehuvvo loahpalaččat ja registrerejuvvo. Loahpalaš dohkkeheami oassin lea ovttaskas studeanta progreshvonna čuovvoleapmi.

Jus lea eahpádus ovttaskas studeanta oahpaheaddjedohkálašvuođas oppalaččat, de leat sierra njuolggadusat mat gusket dohkálašvuođa árvvoštallamii. Dalle galgá ášši dieđihuvvot sierra nammaduvvon ásahusovddasvástideaddjái, vasedin skovi bokte. Dan manjel árvvoštallo galgá go ášši ceggejuvvo oahpaheaddjedohkálašvuođaáššin (gč. sierra kapihtala Dohkálašvuođa árvvoštallan). Čujuhuvvo muđui Sámi allaskuvlla loahpalaš eksámen- ja árvvoštallannjuolggadusaide.

Jus ii oáččo hárjehallama dohkkehuvvot

Studeanta guhte ii oáččo hárjehallama dohkkehuvvot, sáhtá oažžut ođđa vejolašvuođa čadahit olles dahje osiid hárjehallamis. Studeanta ii oáččo dohkkehuvvot boahttevaš lávkkiiid oahpus ovdal go hárjehallan lea dohkkehuvvon. Ođđa hárjehallama lágideapmái lea vuodđun makkár ákkaiguin hárjehallan ii leat dohkkehuvvon. Jus studeanta šaddá váldit ođđa hárjehallanbáikkis oassi- dahje olles hárjehallanáigodaga, dalle ovddit hárjehallama árvvoštallanskovi dieđut dábálaččat eai fievrriduvvo ođđa hárjehallanbáikái. Jus studeanta nuppes ii oáččo dohkkehuvvot hárjehallama, de ferte ášši loktejuvvo dohkálašvuođa árvvoštallamii dahje sáhtá massit oahpposaji, vrd. Allaskuvllaid ja universitehtaid lága § 12-3

Dohkálašvuoda árvvoštallan

Studeantta dohkálašvuodaárvvoštallan lea oktasaš ovddasvástádus, geahča UH lága § 12-3 <https://lovdata.no/lov/2024-03-08-9> ja (Forskrift til universitets- og høyskoleloven (universitets- og høyskoleforskriften)) <https://lovdata.no/forskrift/2024-06-28-1392>. Láhka eaktuda ahte juohke oahpaheaddjestudeanta galgá olles oahppoáigge čađa veardiduvvot dohkálašvuoda ektui. Dát mielddisbuktá ahte sis, geain lea dahkamuš oahpaheaddjestudenttain hárjehallanoahpus, nugo Sámi allaskuvlla oahpaheaddjeoahpuid jodiheaddjiin ja fágaoahpaheddjiin ja verdde-/hárjehallanskuvlla rektoris dahje verdde- /hárjehallanmánáidgárddi jodiheaddjis ja hárjehallanoahpaheddjiin, lea geatnegasvuolta veardidit studeanta dohkálašvuoda oahpaheaddjeámmáhii. Gáibiduvvo lagas čuovvleapmi jus lea eahpádus ovttaga studeantta oahpaheaddjedohkálašvuoda hárrái. Jus oktage studeanta eahpiduvvo ceavzit hárjehallanoahpu oahpaheaddjedohkálašvuoda geažil, de galgá hárjehallanoahpaheaddji nu árrat go vejolaš dieđihit eahpideami Sámi allaskuvlii. Sámi allaskuvla čuovvula eahpádusášši. Oahpaheaddjedohkálašvuoda guoski eahpádusat galget dieđihuvvot ja ákkastallot sierra eahpádusskovi bokte mii sáddejuvvo Sámi allaskuvlla dohkálašvuodaáššiid ásahasovddasvástideaddjái. Dákkár áššiide lea sierra áššegeaidnu, mii lea vuodđuduvvon Universitehtaid ja allaskuvllaid láchkii.

Hárjehallanoahpahusa váidin

SOA-gohti árvvoštallá jahkásaččat oahpuid ja hárjehallamiid kvalitehta. Jus studeanta vásiha hárjehallanoahpahusa oktavuodas váidin veara beliid, de lea studeanttas vuoigatvuolta ovddidit ášši hárjehallanoahpaheaddjái ja/dahje hárjehallanbáikki jodiheaddjái nu árrat go vejolaš. Ášši birra galgá ságastallat hárjehallanoahpaheddjiin, omd. bagadallama oktavuodas. Jus ášši ii čoavdás, dahje ii leat vejolaš ságastallat hárjehallanoahpaheddjiin, de galgá ságastallat rektoriin dahje mánáidgárdejodiheaddjiin. Čoahkkimii rektoriin/mánáidgárdejodiheaddjiin studeanta berre leat ráhkkanan ovdagihtii, omd. áššečuoggáid bokte. Čoahkkimis rektoriin/jodiheaddjiin čállojuvvo beavdegirji. Jus dárbu, de sáhtá SOA goađi ovddastaddjit leat mielde čoahkkimis. Jus áššečoavdinčoahkkimat eai čoavdde váttisvuoda, de sáhtá studeanta ovddidit čálalaš váidaga SOA- gohtái, man mielddusin lea čoahkkinbeavdegirji. Ášši olis galgá rabasvuolta buot váidaga guoski oassebeliid ektui. SOA- goađi oahppojođiheaddji ja goahtejodiheaddji árvvoštallaba mot čálalaš váidagiin ovdánit

Formálalaš meattáhusaid váidin ii dohkkehuvvon- hárjehallama oktavuodas

Ii leat vejolaš váidit ii dohkkehuvvon- árvosáni. Jus studeanta mielas hárjehallanoahpahus ii leat njuolggadusaid mielde lágiduvvon, ja studeanta oaivvilda ahte dilli lea váikkuhan su hárjehallama čađaheapmái ja hárjehallanoahpaheaddji árvvoštallamii, de sáhtá studeanta váidit formálalaš boasttuvuoda dihte. Hárjehallanoahpahusaid formálalaš boasttuvuodaid váidima oktavuodas galgá čuovvut Sámi allaskuvlla eksámen – ja loahpalaš árvvoštallama láchkaásahusa § 23 Eksámenlágideami

formála meattáhusaid váidín ([SÁMI ALLASKUVLLA EKSÁMEN- JA LOAHPALAŠ](#)
[ÁRVVOŠTALLAMANJUOLGGADUSAT](#) ([samas.no](#)

4. Ovttasbargu, rollat ja ovddasvástádusat

Ovttasbarggu arenat

Ovttasbarggu deaivvadanbáikkít ja gulahallanarenat leat sihke fysalaš ja digitála hámis, ja čálalaš ja njálmmálaš hámis nugo čoahkkimat, digitála oahppobáikkít, seminárat, bagadallankurssat, plánat, árvvoštallanskovit jna. Ulbmil lea sihkarastet ahte doaimmahuvvo gaskaneas diehtjuohkin- ja gulahallan buohkaid gaskkas, geain lea hárhjehallanoahpuin dahkamuš, nannen dihte fierpmádaga ja praktihkalaš ja fágalaš ovttasbarggu gaskkal Sámi allaskuvlla ja hárhjehallanbáikkiid.

Hárhjehallanskuvlla ja hárhjehallanmánáidgárddi rollat ja ovddasvástádusat

Hárhjehallanoahpahuš lea ovttasbargu gaskkal Sámi allaskuvlla ja hárhjehallanskuvlla ja hárhjehallanmánáidgárddi. Ovttasbargguš válbmehit boahtteáigge gelbbolaš oahpaheddjiid mánáidgárddiide ja skuvllaide. Juohke virggehasas lea sierra rolla dán ovttasbargguš, mat čilgejuvvot lagabuidda dás.

Skuvlaeaiggát/Mánáidgárdeeaiggát

Mánáidgárdeeaiggátis (suohkan/priváhta)/ skuvlaeaiggátis (suohkan/priváhta) lea bajitdási ovddasvástádus iežas skuvllain/ mánáidgárddiin lámhit saji hárhjehallanohppui. Eaiggát galgá:

- lámhit doarvái fágalaš relevánta hárhjehallansajiid ja sihkarastet ahte leat gelbbolaš hárhjehallanoahpaheadjit geat váldet vuostá studeantaid.
- jođihangotti bealis nammadit hárhjehallanoahpaheddjiid
- lámhit dili nu ahte skuvllain/mánáidgárddiin leat buorit eavttut čađahit hárhjehallanoahpu ja ovdánahttinbargguid
- doaibmat bargoaddin hárhjehallanoahpaheddjiide
- máksit bálkká hárhjehallanskuvlii/-mánáidgárdái ja hárhjehallanoahpaheddjiide

Rektor/ Mánáidgárdejođiheadji

Rektoris/jođiheadjis lea iežas skuvllas/mánáidgárddis bajitdási ovddasvástádus hárjehallanoahpu doaimmaide. Son lea allaskuvlla oktavuodáolmmoš ja son doaimmaha hárjehallanoahpahusa plánenbarggu. Son láchčá hárjehallansajiid studeanttaide, ja sus lea ovddasvástádus dasa ahte hárjehallan čađahuvvo mearriduvvon rámmaid, plánaid ja mihttomeriid mielde. Rektor/ jođiheadji galgá:

- veahkkín válljet hárjehallanoahpaheddjiid, ja láchčit hárjehallanoahpaheddjiide buriid bargoeavttuid doaibmat hárjehallanoahpaheadjin.
- láchčit ahte hárjehallanoahpaheddjiid lea vejolaš háhkat 30 oahppočuoggá bagadallanpedagogihkas
- ráhkkanahttit ásahusa, váhnemiid ja ohppiid/mánáid ahte leat studeanttat
- láchčit ovttasbarggu gaskkal hárjehallanásahusa ja allaskuvlla
- jus leat mánaga oahpaheadji geat galget juogadit doaimmaid ja doaibmat hárjehallanoahpaheadjeteamas, de galgá okta ovddasvástidit ahte barggut juogaduvvojit ja čađahuvvojit. Rektor/jođiheadji vállje geas lea ovddasvástádus.
- jus hárjehallanoahpaheadji gártá jávkat, dieđihit allaskuvlii, ja ordnet sadjásaš hárjehallanoahpaheadji
- sihkkarastet ahte studeanttat ožžot buriid bargovejolašvuodaid, ahte olles ásahus lea hárjehallanarenan, ahte studeanttat besset hárjehallat relevánta oahpahasas ja doaimmain ja vásihit iešguđetlágan bargguid ja bargovugiid
- fátmmasta studeanttaid ásahusa sosiálalaš oktavuodain
- sihkkarastit ahte studeanttat besset oahpahit šiehttojuvvon oahpahasdiimmuid ja doaimmaid, ja ožžot šiehttojuvvon bagadallama
- dáhkidit ahte studeanttat, geat dohkálaš sivain gártet jávkat hárjehallamis, besset maŋŋil čađahit váilebeivviid
- muittuhit studeanttaid jávohisvuodageatnegasvuoda birra vuolláičálihemiin báikkálaš jávohisvuodageatnegasvuoda duodaštusa ja ságastallamin dán sisdoalu birra

Hárjehallanoahpaheadji ovddasvástádus

Hárjehallanoahpaheadjis lea ovddasvástádus dovdat hárjehallanoahpaheadji rolla ja doaimmahit bargguid ja ovddasvástádusaid mat gullet hárjehallanoahpaheadjái. Hárjehallanoahpaheadji lea barggus skuvllas dahje mánáidgárddis. Hárjehallanoahpaheddjiiguin šiehtaduvvo ain ovttá joavkkuin ovttá hárjehallanáigodahkii. Ovttá hárjehallanoahpaheadjis lea ovddasvástádus gaskkal 2-4 studentii (1 hárjehallanjoavku) hávális. Hárjehallanoahpaheadji galgá:

- ovddasvástidit ja láchčit ahte hárjehallan čađahuvvo mearriduvvon rámmaid, plánaid ja mihttomeriid mielde, ja ahte studeanttat ožžot buriid bargovejolašvuodaid.
- vuostáváldit studeanttaid ja láchčit nu ahte studeanttat dovddiidit ásahusa iešguđet beliid, ovdánahttinbargguid, jođiheami, ja muđui eará doaimmaid.

- sihkkarastit, ahte studeanttat ipmirdit hárbhallanbáikki jávohisvuodageatnegasvuoda sisdoalu.
- ráhkkanit ja čadahit hárbhallama sihke áigodaga, bagadallama, árvvoštallama ja loahpahanbargguid hárrái mat čuvvot.
- sihkkarastit ahte studeanttat besset skuvlahárbhallamis vásihit oahpaheami ja luohkkájođiheami ja muđui oahpaheaddjeámmáha iešguđet beliid ja reflekteeret iežaset oahppama ja vásáhusaid.
- sihkkarastit ahte studeanttat besset vásihit bargat mánáidgárddis ja mánájovkkus, mánáidgárddi jođiheami, ja muđui mánáidgárdeoahpaheaddjeámmáha iešguđet beliid ja reflekteeret iežaset oahppama ja vásáhusaid.
- láhčit hárbhallanoahpahusa, juolludit oahpahusdiimmuid ja bagadallat.
- čadahit gaskaboddosaš árvvoštallama studeanttas, árvvoštallat studeanttaid dohkálašvuoda šaddat oahpaheaddjin, deavdit eahpádusskovi jus eahpida dohkálašvuoda.
- čállit studeantaárvvoštallamiid, ja árvvoštallat studeanttaid hárbhallama leat dohkkehuvvon/ii dohkkehuvvon sihke doaimmahit devdojuvvon ja vuolláičállojuvvon árvvoštallanskovi allaskuvlii vahku maŋŋel hárbhallama.
- oassálastit čoahkkimiidda mat lágiduvvojit hárbhallanoahpu oktavuodas (ráhkkanančoahkkimat ovdal hárbhallama ja hárbhallansemináraide).
- dieđuid juohkit jođiheddjiide hárbhallanáshusas ja addit dieđu buori áiggis jus lea dárbu sadjásažžii.
- dieđihit Sámi allaskuvlii nu árrat go vejolaš, jus čuožžila eahpádus ovttaga studeanta hárbhallama dohkkeheami ektui.
- dieđihit hárbhallanráđdeaddái ovttatmano, jus studeanta ii dihtto hárbhallamis.

Sámi allaskuvlla ovddasvástádus

Sámi allaskuvllas lea bajitdási ovddasvástádus oahpaheaddjeoahpuin.

SOA- goahti lea fágalaččat ja hálddahaslaččat válđoovddasvástádus hárbhallamii. Goahti galgá:

- jođihit, organiseret, ja ovddasvástidit hárbhallanoahpahusa, čoahkkinnplánaid ja bargoplánaid.
- hárbhallanoahpahusaid čadahit fágalaš ja kvalitehta mihtuid ektui.
- ráhkkanahttit, čadahit, kvalitehta sihkkarastit, árvvoštallat ja čuovvulit hárbhallama
- ovddidit ja doallat šiehtadusaid.
- čadahit dohkálašvuoda árvvoštallama.
- bálkkáid máksit hárbhallanáshussii/hárbhallanoahpaheaddjái.
- sihkkarastet dárbašlaš dieđuid ja bagadallama hárbhallanoahpaheaddjái.

Studeantta ovddasvástádus

- Studeanttas lea alddis ovddasvástádus iežas oahppamii, ja lea mielovddasvástádus oahppanjoksosiid dáfus.
- Studeanta lea oahppodilis, muhto galgá hárrjehallamis oassálastit bargodillái dego ovttasbargoguoibmin.
- Studeanta ii guotte seamma dási ovddasvástádusa nugo virgáduvvon mánáidgárdeoahpaheaddji/vuođđoskuvlaoahpaheaddji, muhto galgá bargat ja doaibmat dego livččii virgáduvvon mánáidgárdeoahpaheaddji/vuođđoskuvlaoahpaheaddji.

Studeanta galgá:

- dovddiidit ja čuovvut hárrjehallamii guoski njuolggadusaid, plánaid, čoahkkimiid ja semináraid jna.
- ráhkkanit bagadallamiidda, oahpahusaide, hárrjehallanbargguide ja galgá árvvoštallat hárrjehallama.
- čuovvolit bagadallamiid ja rávvagiid ja reflekeret iežas oahppama ja ovdáneami.
- čađahit buot mearriduvvon bargguid ja leat aktiivvalaš maiddá muđui bargguin, ja oaidnit ieš bargguid.
- ipmirdit ja doallat jávohisvuodageatnegasvuodas gitta buot iežas oahpu olggobeale oktavuodain, vuolláičállit jávohisvuodageatnegasvuoda duodaštusa.
- dieđihit hárrjehallanoahpaheaddjái ja hárrjehallanráđđeaddái, jus šaddá jávkan
- leat diđolaš, ahte buot hárrjehallamat galget leat čađahuvvon, árvvoštallojuvvon ja dohkkehuvvon ovdal studeantta sáhtta loahppaduodaštusa oažžut.
- doaimmahit Oahppohálddahussii polesaduodaštusa juohke golmma jagi gaskkain.

Fágakoordináhtor/ máhttoviidodatkoordináhtor/ fágaoahpaheaddji

/máhttoviidodatoahpaheaddji

- fágalaš ovddasvástádus fága hárrjehallanoahpu sisdoalus.
- searvat hárrjehallanplánenbargguide, árvvoštallamii ja čuovvoleapmái ovttas prográmmajođiheddjiin, eará fágaoahpaheddjiiguin ja hárrjehallanoahpaheddjiiguin.
- fágaoahpaheaddjit/máhttoviidodatoahpaheaddjit doaimmaha iežas fága bargobihttaoasi fágakoordináhtora/máhttoviidodatkoordináhtorii. Máhttoviidodatkoordináhtoris/fágakoordináhtoris lea ovddasvástádus fága/máhttoviidodaga ollislaš bargobihtta ovddidit luohkkákoordináhtorii vahku ovdal hárrjehallančoahkkima.
- galledit hárrjehallanoahpaheddjiid ja studeanttaid hárrjehallanbáikkiin.
- bagadallat studeanttaid ja hárrjehallanoahpaheddjiid dárbbu mielde.
- lohkat ja čuovvolit studeanttaid árvvoštallamiid ja raporteremiid iežas fágas ja oppalaččat.

Prográmmajodíheaddji/ luohkkákoordináhtor

- fágalaš ovddasvástádus oahpaheaddjeoahpu hárjehallanoahpus ja oahpu ollisvuodas
- gaskkustit dárbbalaš fágalaš ja profešuvdnaguoski dieđuid hárjehallanoahpaheddjiide
- sihkkarastit hárjehallanplánenbargguid ja árvvoštallamiid ja dáid čuovvolemiid
- gaskkustit dárbbalaš fágalaš ja profešuvdnaguoski dieđuid hárjehallanoahpaheddjiide
- jodihit gulahallama fágabirrašin ja hárjehallan- ja verddeásahusaid birrašin
- sihkkarastit hárjehallanplánenbargguid ollislaš hábmema ja árvvoštallamiid ja dáid čuovvolemiid
- luohkkákoordináhtor čohkke buot hárjehallanbargobihtttáevttohusaid ovttá dokumentii ja doaimmaha daid studeanttaide ja hárjehallanoahpaheaddjiide ovdal hárjehallančoahkkima, vuodđun hárjehallanbarggu válbmemii mii dáhkko ovttas hárjehallanoahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin
- jodihit hárjehallanbargoproseassa ovttas hárjehallanoahpaheddjiiguin ja studeanttaiguin, dáid ráhkkanan- ja árvvoštallančoahkkimiin ja seminárain
- láidestit fágaidrasttideaddji gulahallama fágaoahpaheddjiid ja hárjehallanoahpaheddjiid gaskkas
- sihkkarastit galledeami hárjehallanáigodagas
- bagadallat studeanttaid ja hárjehallanoahpaheddjiid dárbbu mielde
- čuovvolit studeanttaid árvvoštallamiid ja raporteremiid oppalaččat

Hárjehallanráđdeaddi

- hálldahuslaš ovddasvástádus oahpaheaddjeoahpuid hárjehallanoahpu organiseremis ja ovddideamis
- doaimmahit hárjehallanplánaid, njuolggadusaid ja eará doaibmi njuolggadusaid/ rutiinnaid šiehtadusaid mielde
- leat gulahallangaskaoapmin praktihkalaš hárjehallanáššiin
- sihkkarastit ahte gustovaš dieđut hárjehallanoahpahusa birra leat olámuttos buohkaide geaidda guoská
- bovdet hárjehallančoahkkimiid ja –semináraide
- áššemeannudeaddji hárjehallanbáikkiid šiehtadusaiguin ja sin bálká- áššiin, ovttas ekonomiija- ja bálkáossodagain
- áššemeannudeaddji studeanttaid hárjehallangoluid oktavuodas, ovttas ekonomiija- ja bálkáossodagain

Oahppojođiheadji

- fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástádus oahpaheadjeoahpuid hárjehallanoahpuid strategalaš plánain.
- čuovvolit ahte leat fágalaš, olmmošlaš ja ekonomalaš resurssat hárjehallanohppui.
- kvalitehtasihkarastin ja raporterin sihke fágalaš ja hálldahuslaš doaimmain.
- ásahusovddasvástideaddji dohkálašvuodaáššiin.
- ovttasbargguid láchčit ja čuovvolit.

Goajtejođiheadji

- bajitdási fágalaš ja hálldahuslaš ovddasvástádus hárjehallanohppui, DoB- doaimmain ja kvalitehtabarggus.
- sihkkarastet fágalaš, olmmošlaš ja ekonomalaš resurssaid hárjehallanohppui.
- ovddasvástádus dasa ahte šiehtadusaid intenšuvnnat ollašuvvet ja mihtut čađahuvvot.
- sihkkarastet buori fágalaš ja hálldahuslaš ovttasbargu Sámi allaskuvlla ja hárjehallanoahppoásahusaid gaskkas.

5. Studeanttaid hárjehallangoluid buhttennjuolggadusat

Sámi allaskuvllas lea prinsihppa, ahte geatnegahtton hárjehallan ii galgga leat stuorit lassigollun studeanttaide, muhto ferte lihkká rehkenastit ahte šaddet lassigolut hárjehallamis johtima ja orruma oktavuodas. Studeanttat fertejit deavdit goluid ruovttoluotta máksin -skovi ja buktit dan allaskuvlii/sáddet DFØ bokte, mánu siste go hárjehallan lea nohkan. Jus ii leat buktán máksinskovi áigemeari siste, de eai máksojuvvo hárjehallangolut. Sámi allaskuvlla bálkáossodat diŋgo studeanttaide beassansáni Betalmeg portáloi ja DFØ-appai. Studeanttat geain ii leat Norgga bank-ID, fertejit ain deavdit mátkerehkega báberhámis. Skovvi ferte leat vuolláičállojuvvon.

Lea studeanttaid geatnegasvuohta deavdit mátkke- ja orrungoluid skovi vuoiggalaččat ja hárjehallangoluid buhttennjuolggadusaid mielde. Golut hárjehallama oktavuodas, mat ei čuovo SA prinsihpaid ja dás namuhuvvon njuolggadusaid, eai máksojuvvo. Studeanttat sihkkarastet jođánis rehketgiedahallama dainna, ahte doaimmahit bálkáossodahkii visot kuittiid ja duodaštusaid oktan rehkegiin.

Mátkkošteapmi

Mátkegoluid máksimii leat čuovvovaš eavttut:

- Studeantajoavku ferte gávdatn hálbbimus ja luonddu seasti mátkkoštanvuogi hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta.
- Sámi allaskuvla máksá biilakilomehterbuvttadusa 2, 50 kr/km ja mielmátkkošteaddjis 0,50 kr/km.
- Sámi allaskuvla gokčá ovttá mátkki hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta studeantta fásta orrunsašis
- Vuodjingolut gokčojuvvojit, jus hárjehallanbáikái lea guhkit go 30 km ovttá guvlui fásta orrunbáikkis.
- Jus studeantajoavku vállje johtit mánggain biillain hárjehallanbáikái, juhkkojuvvo okta ovddos maŋos mátki buvttadus biillaid gaskkas.
- Girdi-, busse-, fearga- ja togabilehtain gokčojuvvo 60 %, jus dat leat hálbbimus mátkkoštanvuohki hárjehallanbáikái ja ruovttoluotta.
- Girdišillju parkerenbáikkimávssus gokčojuvvo 60 %. Eanemus buvttadussupmit parkerenbáikki, girdi-, busse- ja togabilehtain ovttá hárjehallanáigodagas leat oktiibuot 7.500 ruvmo.
- Jus studeanttas jápmá lagasolmmoš hárjehallanáigodagas, de gokčá allaskuvla johtingoluid, mat vástidit hárjehallanbáikkis mátkki fásta orrunbáikái.

Idjadeapmi

Orrungoluid máksimii leat čuovvovaš eavttut:

- Sámi allaskuvla eaktuda ahte studeanttat orrot hálbimus lági mielde, ja ahte studeantajoavkkut juogadit orrunbáikki gos lea vejolaš, seastin dihte orrungoluin.
- Sámi allaskuvla máksá gitta 300,- kruvnno rádjái jándorii juohke studentii idjadangoluid ovddas, go sáhtá duođastit ahte lea máksán duppalit viessoláiggu hárhellanáigodagas. (Duođastus duppal viesoláiggus dahje eará duođastus duppal orrungoluin hárhellanáigodagas). Buot guittet ja duođastusat galget čuovvut mielde.
- Sámi allaskuvla ii mávsse orrungoluid, go hárhellan lea studeantta ruovttosuohkanis/fásta orrunbáikkis.
- Dallego hárhellansuohkan/-báiki ordne orruma, dalle SA gokčá mátkkoštangoluid hálbimus vejolaš mátkkoštanvuogi ja SA hárhellangoluid buhttennjuolggadusaid mielde.
- Earenoamáš dilálašvuodain sáhtá Sámi allaskuvla gokčat eambo.

6. Eará njuolggadusat

Politijaduodaštus

Juohke studeanta gii álgá oahpaheaddjeohppui galgá buktit politijaduodaštusa.

Politijaduodaštus ii galgga boarrásit go 3 mánu ja buktojuvvo Sámi allaskuvlla

Oahppohálddahussii oahpu álggadettiin, ovdal hárjehallama. Studeanttat geat sirdet oahpposaji ovttá oahppoásahusas nubbái, galget duodaštusa addit odđá oahppoásahussii, ahte leat buktán politijaduodaštusa vuosttaš oahppoásahussii. Politijaduodaštus lea fámus golbma (3) jagi. [Veileder for krav om politiattest for studenter i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning \(ntnu.no\)](#)

Jávohisvuoda geatnegasvuoha

Studeanttat dáhkidit oahpposaji vuostáváldima oktavuodas jávohisvuodageatnegasvuoda, mii lea gustovaš buot oahppojagiid hárjehallamiidda ja manjil go oahppu lea nohkan. Hárjehallanbáikki ávžžuhuvvo bivdit studeanttaid čállit vuollái jávohisvuoda geatnegasvuoda maiddái báikkálaččat, ja ságastallat studeanttaiguin mii jávohisvuodageatnegasvuoda sisdoallu lea. Hárjehallanbáikkiin ja hárjehallanoahpaheddjiin ja eará bargiin lea jávohisvuoda geatnegasvuoha studeanttaid ektui, ja eará dieđuid ektui maid lága mielde galgá suddjet. Raporttat, áicamat ja notáhtat leat siskkáldas bargonotáhtat, main galgá jávohisvuoda geatnegasvuoda sihkkarastet. Mánáid ja ohppiid namat eai berre čuožžut beaiveloggain ja eará čálalaš dokumentašuvnnain.

Tuberkulosa duodašteapmi

Oahpaheaddjestudeanttat galget duodaštut tuberkulosa guoskevaš gažaldagaid, jus manjemus golbma jagi leat mátkkoštan guhkit go golbma (3) mánu guovlluin, gos lea olu tuberkulosa (vrd. láhkaásahusa Forskrift om tuberkulosekontroll - Lovdata). Tuberkulosaduodaštussii lea sierra skovvi maid galgá deavdit. Eaktun beassat hárjehallama čadahit lea ahte dát leat ortnegis.

Hárjehallan ja sadjásažžan doaibmat

Hárjehallanáigodagas ii sáhte studeanta bargat sadjásažžan (vikáran) hárjehallanbáikkis.

Hárjehallanoahppu galgá leat bagadallon ja árvvoštallon. Jus hárjehallanoahpaheaddji šaddá buohcci, de galgá rektor/mánáidgárdejodiheaddji nammadit sadjásaš hárjehallanoahpaheaddji bagadallat studeanta.

Rektor/mánáidgárdejodiheaddji sáhtta maid ieš doaibmat sadjásaš bagadallin. Studeanta sáhtta spiehkasteapmin oahpahit/jođihit ohppiidoavkku/mánájoavkku okto dahje ovttas eará studeanttaiguin.

Dalle ferte rektor/jodiheaddji dahje eará hárjehallanoahpaheaddji duogábeale doarjjan. Jus lea eahpádusdilli, de galgá Sámi allaskuvlla hárjehallanráđđeaddiin váldit oktavuoda.

Hárjehallan iežas bargosajis

Jus studeanta gártá hárbhallat bargosajis, mii lea iežas bargosadji, de gustojit seamma njuolggadusat, go dalle go ii leat iežas bargosajis hárbhallama. Hárbhallan lea oahppanáigi ja studeanta ii sáhte váldit ovddasvástádusa seamma dásis, go dalle, go lea bargodilis. Studeanta hárbhallan galgá árvvoštallot fágalaččat ja objektii vvalaččat. Jus bargoustit gártá hárbhallanoahpaheaddjin studentii, de ferte sihkkarastet ahte dákkár gaskavuolta ii váikkut studeanta hárbhallančadaheapmái eahpevuoiggalaččat. Studeanta ja hárbhallanoahpaheaddji ferteba árvvoštallat inhabiila čanastagaid, jus leaba lagaš fuolkkit dahje lagaš ustibat.

Lea vejolaš ahte fágaoahpaheaddjit váldet stuorát rolla árvvoštallamis ovttas hárbhallanoahpaheddjiin, jus hárbhallanoahpaheaddji lea dahje lea leamaš studeantta bargoustit.

Studeanttaid jávkan dahje virgelohpi hárbhallanáigodagas

Buot hárbhallanoahpahus lea geatnegahtton. Rámmaplánaláhkaásahus mearrida galle hárbhallanbeivvi juohke prográmmastudeanta galgá čadahit. Hárbhallanoahpaheaddji bagadallá studeanta hárbhallamis, merke ja dohkkeha studeanta oassálastima. Dohkálaš ákka geažil sáhtta studeanta jávkat hárbhallamis gitta 15 %, muhto ii mearkkaš ahte oážžu unniduvvot hárbhallanbeivviid. Mearkkaša ahte studentii láchčojuvvo vejolašvuohta oážžut osiid hárbhallamis mañiduvvot. Jus studeanta gártá jávkat eanet go 15%, de ferte SOA- goahti ovttas hárbhallanbáikkiin veardidit, mot ja goas daid beivviid buhtten dáhpáhuva. Oahpaheaddjeoahpuid rámmaplánaláhkaásahusain leat mearriduvvon man galle hárbhallanbeivvit leat guđege oahppoprográmmas, maid studeanttat galget čadahit oahppoáiggis, danin:

- Ii leat vejolaš plánet jávkamiid ja luomuid hárbhallanáigodagain ja hárbhallamiid ráhkkanan-, ja árvvoštallan- ja čuovvolanbeivviide
- Buot jávkamat mielddisbuktet buhttema/sierra bargguid, mat mearriduvvot hárbhallanoahpaheaddji ja oahpaheaddjeoahpuid fágateama bealis.
- Jávkanskovi galgá geavahit buot eretorumiid čielggadeamis.
- Studeanttain geain leat luohttevašdoaimmat sáhttet oážžut permišuvnna hárbhallamiin searvat Sámi allaskuvlla siskkáldas čoahkkimiidda.
- Hárbhallanbáiki sáhtta dohkkehit ahte studeanttat fitnet doaktárdiimmuin, moadde diimmu beivvis, gitta ovttá olles beaivái, dalle ii dárbbáš buhttet jávkama. Jus doavtterdiimmut leat eanet go ovttá (1) beivvi lohkanbajis, de ferte buhttet lassejávkan beivviid mañjel.
- Jus studeanta diehtá ahte earenoamáš sivaid geažil gártá jávkat hárbhallamiin, de ferte allaskuvla oážžut dieđu unnimusat mánu ovdal vai sáhtta hárbhallama plánet sihke hárbhallanjoavkku ja studeanta ektui. Mánnáoažžuma oktavuodas ferte dieđihit nu árrat go vejolaš, unnimusat 3 mánu ovdal.
- Lagasolbmo jápmin dahje lihkohisvuohta lohko dohkálaš 15 % jávkama siskkobealde.

- Hárjehallanbeivviid jávkama šaddá ollásit čadahit maŋnel. Jus lea dohkálaš ágga jávkamii de lea Sámi allaskuvla geatnegas láchit hárjehallama ođđasit seamma oahppojagi siste. Jus ii leat dohkálaš ágga jávkamii, de ferte studeanta vuordit dassá nupes lea vejolaš čadahit seamma hárjehallama.
- Ođđa hárjehallanáigodat šiehtaduvvo studeanta, hárjehallanbáikki, hárjehallanoahpaheaddji ja SOA- goađi gaskkas.
- Hárjehallanoahpaheaddji dahje rektor/jođiheaddji dieđiha Sámi allaskuvlii galle beaivvi studeanttas leat báhcán čadatkeahhtá ja goas dáid lea vejolaš čadahit maŋnel
- Studeanta buktá duodaštusa allaskuvlii jus gártá jávkat hárjehallamis juogo iežas dahje máná buozalmasvuoda geažil (doavtterduodaštus)
- Buot vejolaš jávkan hárjehallamiin fertejit čadahuvvot, ovdal go studeanta sáhtta árvvoštallot loahpalaččat

Dat njuolggadusat leat fámus doaisttáži.

